

Facultade de Bioloxía

Presentación

<http://bioloxia.uvigo.es/gl/facultade/presentacion>

Equipo Decanal

<http://bioloxia.uvigo.es/gl/facultade/equipo-decanal>

Páxina web

<http://bioloxia.uvigo.es/gl/>

Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V02M066V10101	Orientación e Función Titorial	1c	3.5
V02M066V10102	Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario	1c	4.5
V02M066V10103	Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos	1c	4.5
V02M066V10104	Sistema Educativo e Educación en Valores	1c	3.5
V02M066V10233	Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas	1c	3
V02M066V10234	Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria	1c	5
V02M066V10235	Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria	2c	6
V02M066V10236	Didáctica da Lingua e Literatura Galega na Educación Secundaria	2c	6

V02M066V10237	Investigación e Innovación na Área das Linguas	1c	6
V02M066V10301	Prácticas Externas	2c	12
V02M066V10401	Traballo Fin de Máster	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Orientación e Función Titorial**

Materia	Orientación e Función Titorial			
Código	V02M066V10101			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Gutierrez Manjón, Teresa de Jesús			
Profesorado	Fernández Guerra, Ernesto Gutierrez Manjón, Teresa de Jesús			
Correo-e	tgmanjon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia [Orientación e Función Titorial], está integrada no módulo común do Máster Universitario para o Profesorado de Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. O contido curricular desta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante [futuro docente- ó tratar de situar os procesos de orientación e titoría na labor educativa diaria, así como establecer planes e programas de acción titorial partindo dun plantexamento educativo inclusivo e altamente persoalzado en colaboración cos equipos docentes, estudantes e familias.			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
CG11	Desenvolver as funcións de titoría e orientación dos estudantes de maneira colexiada.
CG18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidos.
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
CE7	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de información, titoría e orientación académica e profesional.
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.

CE10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
CE12	Adquirir habilidades sociais na relación e orientación familiar.
CE13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
CE21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
CE25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
CE30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer, comprender e desenvolver os fundamentos teóricos (conceptuais, lexislativos) sobre os que se asenta a orientación e a función titorial, así como as súas relacións coa función docente.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE7 CE8 CE25	CT1 CT3
Analizar e valorar a importancia da orientación e da titoría como un factor de calidade no ensino en secundaria, sensibilizando ó profesorado da necesidade da súa participación activa.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE2 CE4 CE12 CE21 CE25	CT2
Comprender a organización e a estrutura do Plan de Acción Titorial para un centro de ensinanza secundaria		CE3 CE7 CE9 CE13 CE19 CE24 CE31	CT1 CT2
Deseñar e aplicar estratexias e programas de atención á diversidade do alumnado, así como de apoio ás familias.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE1 CE3 CE4 CE9 CE10 CE12 CE30	CT1 CT3
Coñecer e aplicar algunhas técnicas e instrumentos de traballo a empregar na realización da labor titorial.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE4 CE7 CE21 CE30 CE31	CT1 CT3
Promover e manter a comunicación coa familia e o entorno. informando e asesorando nos diversos ámbitos da orientación e a acción titorial.	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE7 CE8 CE9 CE10 CE12	CT1 CT3

Contidos

Tema

- 1.- Bases conceptuais do ámbito disciplinar.
- 2.- Bases legislativas da orientación e función tutorial.
- 3.- Diagnóstico, prevención e intervención nas dificultades de aprendizaxe e da atención á diversidade.
- 4.- Programas e estratexias de intervención para a atención á diversidade.
- 5.- Medidas de atención á diversidade e adaptacións curriculares.
- 6.- Deseño e desenvolvemento do Plan de Acción Tutorial. Estratexias e técnicas de orientación na tutoría.
- 7.- A participación das familias en centros e a súa orientación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	4	6
Foros de discusión	0	2	2
Lección maxistral	8	16	24
Seminario	2	0	2
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Traballo tutelado	4	8	12
Traballo	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricase/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como presentar a materia.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Entrevistas do profesor co alumnado para seguimento e desenvolvemento do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Supervisión por parte do profesor do desenvolvemento das actividades de aula., guía e orientación ao traballo desenvolvido polo alumnado
Probas	Descrición
Traballo	Supervisión por parte do profesor do traballo e /ou proxecto da materia

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31	CT1 CT2 CT3
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun medio virtual na que se debaten temas diversos relacionados co ámbito académico e/ou profesional.	10		CE25 CE31	CT3
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	30	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31	CT1 CT2 CT3
Traballo	TRABALLOS E PROXECTOS: O estudante presenta o traballo de elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50	CG1 CG4 CG6 CG7 CG9 CG11 CG18	CE1 CE2 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE12 CE21 CE24 CE25 CE30 CE31	CT1 CT2 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para acadar unha avaliación continua positiva, dada a modalidade de ensino presencial do Master, esíxese a todo o alumnado unha asistencia presencial dun mínimo do 80% das sesións (admisible a falta do 20% das horas) ademais da realización e entrega de tarefas ponderables.
- Os prazos de entrega das actividades, traballos, etc. serán comunicados na clase no momento oportuno. É necesario respetalos estrictamente para ser cualificados na avaliación continua.
- O alumnado que non obteña unha avaliación continua positiva sobre os parámetros expostos anteriormente, poderá presentarse a unha proba escrita (data marcada no calendario do mestrado para exames oficiais) sobre todos os contidos traballados. Esta proba estará baseada na riguroxidade e profundización dos coñecementos e competencias acadadas polos alumnos/as na materia e terá unha ponderación de 10 puntos (100% da nota final).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ÁLVAREZ GONZÁLEZ, B, **Orientación familiar: Intervención familiar en el ámbito de la diversidad**, Sanz y Torres., 2003

ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R., **Orientación educativa: áreas, estrategias y recursos**, Wolters, 2012

LÓPEZ URQUIZAR, N. e SOLÁ MARTÍNEZ, T, **Orientación escolar y tutoría**, Grupo Editorial, 2005

Bibliografía Complementaria

ÁLVAREZ, M. e BISQUERRA, R. (Coords.), **Manual de Orientación y Tutoría**, Praxis, 1998

BLASCO CALVO, P., **Estrategias psicopedagógicas para la diversidad en educación secundaria.Casos prácticos resueltos**, Nau Llivres, 2006

MARTÍN, X. e outros, **Tutoría. Técnicas, recursos y actividades.**, Alianza, 2008

MARTÍN, E. e MAURI, T., **Orientación educativa. Atención a la diversidad y educación inclusiva.**, Graó, 2011

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario**

Materia	Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario			
Código	V02M066V10102			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Alfonso Gil, Sonia			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia			
Correo-e	soalgi@uvigo.es			
Web	http://ftellado@uvigo.es			
Descrición xeral	A presente materia ten un carácter básico e común para todas as especialidades do posgrao de Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Sitúase no primeiro cuadrimestre do primeiro curso e facilita a comprensión das claves do desenvolvemento humano e os cambios que teñen lugar nos procesos físicos e psicolóxicos (*cognición, linguaxe, personalidade, etc.) no período da adolescencia. Estes coñecementos son fundamentais na formación de docentes da etapa secundaria xa que representan unha ferramenta indispensable para poder contribuír ao desenvolvemento dos adolescentes a través dunha idónea planificación dos seus procesos de aprendizaxe.			

Competencias

Código	
CG7	Diseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
CG8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
CE5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer e comprender os procesos de desenvolvemento adolescente e plantexar estratexias educativas e psicosociais para a súa promoción.	CG7 CG8 CG9 CG16	CE1 CE2 CE3	CT3
Comprender os procesos de interacción educativa na aula e os procesos cognitivos, metacognitivos e afectivo-motivacionais que subxacen á aprendizaxe e planificar e aplicar estratexias para a súa promoción.	CG8 CG9 CG16	CE1 CE2 CE5	CT3
Deseñar propostas de actuación educativa para o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, acordos coa organización do centro docente.	CG7 CG8 CG9 CG16	CE4 CE5 CE9	

Contidos

Tema	
1. FUNDAMENTOS DO COMPORTAMENTO HUMANO, DESENVOLVEMENTO E EDUCACIÓN	Conceptos de desenvolvemento, factores, teorías.
2. PSICOLOXÍA EVOLUTIVA	2.1. Cambios corporais e desenvolvemento na adolescencia. 2.2. Desenvolvemento cognitivo na adolescencia. 2.3. Desenvolvemento afectivo-social na adolescencia.
3. PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	3.1. Enfoques conductuais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.2. Enfoques cognitivos e socio-culturais da aprendizaxe na Educación Secundaria. 3.3. Factores intrapersoais da Aprendizaxe: procesos e estratexias de aprendizaxe, motivación educativa, autoconcepto e procesos metacognitivos. 3.4. Factores Interpersoais da Aprendizaxe: a interacción alumno-alumno e a interactividade profesor-alumnos.
4. DIFICULTADES DE APRENDIZAXE E INTERVENCIÓN PSICOEDUCATIVA	Descrición, avaliación e intervención.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	12	82	94
Lección maxistral	8.5	0	8.5
Exame de preguntas obxectivas	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de actividades, estudo de casos, elaboración de documentos sobre a temática da materia, tanto de maneira individual como grupal, baixo a dirección dos docentes.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas ou iniciativas plantexadas polo alumnado durante a realización das actividades

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Actividades e prácticas a resolver en clase	70	CG7 CG8 CG9 CG16 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE9 CT3
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas sobre os contidos do temario	30	CG7 CG8 CG9 CG16 CE1 CE2 CE5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, por tanto a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser, polo menos do 80% estando admitido faltar ao 20 % da presencialidade.

Para superar a materia será preciso que os estudantes obteñan tanto na proba tipo test como nos traballos de aula como mínimo un 50% da cualificación nese apartado. O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do máster para os exames oficiais. Esta proba suporá o 100% da nota final. Os pormenores e características da devandita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente. Aqueles estudantes que non superen as probas ou actividades obxecto de avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Coll, C. (Coord.), **Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria**, Graó, 2010

Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps), **Desarrollo psicológico y educación, 2. Psicología de la Educación**, Alianza, 2001

García-Madruga, J.A. y Delval, J., **Psicología del Desarrollo I**, 1ª, UNED, 2010

González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2002

Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords.), **Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato**, Pirámide, 2011

Palacios, J., Marchesi, A. y Coll, C. (Comps.), **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, 1ª, Alianza, 1999

Santrock, J.W., **Psicología del Desarrollo**, McGraw-Hill, 2006

Santrock, J.W., **Psicología de la Educación**, McGraw-Hill, 2006

Shaffer, D.R. y Kipp, K., **Psicología del Desarrollo. Infancia y Adolescencia**, 7ª, CENGAGE Learning, 2007

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos**

Materia	Diseño Curricular e Organización de Centros Educativos			
Código	V02M066V10103			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Departamento Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Profesorado	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Correo-e	cirodicio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	El curriculum es el eje sobre el que se desarrolla la labor educativa, tanto en los aspectos conceptuales (concepciones, componentes, niveles, etc.) como en los procedimientos (procesos de diseño, puesta en práctica, evaluación, etc.). De ahí la importancia del dominio de los contenidos que vamos a trabajar en este modulo.			

Competencias

Código				
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.			
CG2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.			
CG3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.			
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.			
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.			
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.			
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.			
CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.			
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.			
CG17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.			
CG18	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas a contornas educativas novas ou pouco coñecidas.			
CE4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.			
CE9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.			

CE13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
CE20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer e comprender os procesos de desenvolvemento adolescente e da idade adulta e plantexar estratexias educativas e psicosociais para a súa promoción.			
Programar e implementar procesos de avaliación: coñecemento e habilidade da implementación de procesos evaluativos.	CG1 CG3 CG4 CG16 CG17	CE4 CE9 CE20 CE24 CE27 CE31	CT1 CT2 CT3
Utilizar diferentes metodoloxías en función do proceso de E-A, adecuando os aspectos, procesos e criterios metodolóxicos a cada situación de E/A	CG1 CG2 CG4 CG6 CG10 CG17	CE13 CE19 CE24 CE27 CE31	CT1 CT2 CT3
Establecer procesos de mellora do proceso de E/A: analizando a interacción profesor alumnos como base para o establecemento de novas estratexias de acción programadora durante a realización do proceso E/A.	CG2 CG7 CG10 CG16 CG17	CE9 CE13 CE19 CE24 CE31	CT1 CT2 CT3
Construír e seleccionar materiais didácticos adecuando estes ao saber facer do alumnado	CG1 CG2 CG7 CG10	CE9 CE13 CE19 CE20	CT1 CT2 CT3
Crear deseños curriculares segundo diferentes modelos, proxectando, en cada caso a toma de decisións dunha forma auto-reflexiva e crítica.	CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG10	CE4 CE9 CE13 CE24 CE27 CE31	CT1 CT2 CT3
Dominar as diferentes técnicas e tipos de avaliación e responsabilizarse cos procesos avaliativos.	CG2 CG3 CG4 CG7 CG10 CG17 CG18	CE4 CE9 CE13 CE31	CT1 CT2 CT3

Contidos

Tema	
1. Bases conceptuais e lexislativas.	Curriculum e teorías curriculares Orientacións teóricas do curriculum Modelos de curriculum Bases lexislativas
2. Organización de centros Educativos	Organización do Alumnado Organización do profesorado e liderazgo Organos Colexiados do centro escolar Documentos Institucionais

3. Compoñentes didácticos

Competencias
 Obxectivos: Tipos e redacción
 Contidos: Selección e secuenciación
 Metodoloxía: principios e estratexias
 Actividades: organización da aula e secuenciación das actividades
 Recursos didácticos
 Avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	11	22	33
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	30	30
Prácticas autónomas a través de TIC	0	14	14
Lección maxistral	11	22	33
Traballo	0	2.5	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	<p>Durante as clases presenciais realizaranse exercicios concretos coa finalidade de que o alumnado adquiera a consolidación de determinados procedimentos que máis tarde deberán formalizar de forma autónoma no proxecto.</p> <p>Cada alumno presentará ao final do curso as seguintes evidencias:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Redacción dunha orde do día dunha reunión de departamento 2.- Redacción dun acta dunha reunión semanal de departamento 3.- Diseño dunha unidade didáctica facendo especial fincapé nos apartados de metodoloxía e avaliación 4.- Glosario de termos e mapa conceptual de documentos traballados (Máximo cinco follios)
Aprendizaxe baseado en proxectos	<p>Utilizarase como metodoloxía base o Aprendizaxe Basado en Proxectos ou Project Based Learning (PBL). Trátase dunha metodoloxía didáctica que utiliza metodoloxías activas e colaborativas cuxo obxectivo é que o alumnado alcance o dominio duns contidos mediante a realización dun proxecto deseñado polo profesor.</p> <p>Siguiendo a Edwards (2000) o proceso para levar a cabo o deseño por proxectos é o seguinte:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Planificación da investigación * Selección do tema * Recollida da información * Aplicación * Análise de datos * Informe * Seguimento e avaliación <p>O proxecto consistirá na elaboración dunha unidade didáctica que se realizará individualmente ó longo do curso. Cada elemento curricular desta unidade terá un apartado teórico de fundamentación e análise que se realizará a través de consultas documentais e bibliográficas e tamén un apartado de deseño curricular. As diferentes fases do proxecto concretaranse nun produto escrito no ordenador para incorporar na plataforma. A profesora ofrecerá posibles temáticas para a unidade didáctica.</p> <p>A elaboración do proxecto terá varias fases que coinciden co deseño dos elementos curriculares dunha unidade didáctica.</p> <p>Para desenvolver o proxecto o alumnado terá en conta as explicacións teóricas da profesora e o traballo en equipo cos compañeiros onde se realizará unha retroalimentación do proceso para corrixir o antes posible os posibles erros no desenvolvemento do proxecto</p>
Prácticas autónomas a través de TIC	Realizaranse prácticas autónomas a través de diferentes plataformas didácticas
Lección maxistral	<p>Durante as sesións maxistrals realizaranse as explicacións teóricas do tema e aclararanse as dúbidas surtidas durante a elaboración do proxecto.</p> <p>O alumnado disporá dun texto base de guía e axuda.</p>

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	En las actividades realizadas en el aula se realizarán tareas prácticas sobre el diseño y organización de los elementos curriculares que el alumnado deberá presentar en su proyecto personalizado. Este proyecto tendrá como finalidad la programación de una unidad didáctica integrada innovadora utilizando técnicas metodológicas activas y participativas.

Aprendizaxe baseado en proxectos	En las actividades realizadas en el aula se realizarán tareas prácticas sobre el diseño y organización de los elementos curriculares que el alumnado deberá presentar en su proyecto personalizado. Este proyecto tendrá como finalidad la programación de una unidad didáctica integrada innovadora utilizando técnicas metodológicas activas y participativas.
----------------------------------	--

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballo tutelado	Cualificaranse as actividades realizadas na aula para comprobar a consolidación de aprendizaxes e realizar unha retroalimentación positiva	30	CG1 CG2 CG7 CG16 CG17	CE13 CE24 CE27 CE31	
Aprendizaxe baseado en proxectos	Cada alumno presentará a programación dunha unidade didáctica. Poderase elixir a temática e o curso de implementación.	70	CG3 CG4 CG5 CG7 CG10 CG18	CE4 CE9 CE19 CE20 CE24	CT1 CT2 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

La evaluación de esta materia se desarrolla en varios niveles y dimensiones. Partiendo del marco general de las competencias, es decir, de las capacidades, la evaluación intentará recoger y valorar aquellos aspectos relacionados con el alumnado respecto a: el campo de los conocimientos, el campo de los procedimientos, el campo actitudinal y campo relacional. Entendemos que el equilibrio estará en que el alumnado sea capaz de dominar estas cuatro grandes dimensiones que de alguna forma contribuirá a la que se me fuere de manera integral. La evaluación está diseñada en función de las siguientes características: formativa, continua, integral y final. Por tanto, afecta a todo el proceso de enseñanza-aprendizaje. La evaluación del proyecto tendrá dos aspectos: por una parte la justificación teórica de los distintos elementos curriculares trabajados y por otro su diseño. Para evaluar el proyecto se seguirán las siguientes normas:

- 1.- Utilización de los conocimientos disponibles en los documentos trabajados en el aula para contrastar las propias ideas, apoyarlas y fundamentarlas. Comprensión de las ideas básicas contenidas en los materiales utilizados y analizados.
- 2.- Expresar correctamente las ideas propias, argumentadas y demostrar capacidad de escucha y receptividad.
- 3.- Crítica razonada de posiciones y hechos fundamentados con argumentos utilizando un vocabulario técnico propio de la materia.
- 4.- Claridad expositiva, habilidades de comunicación, estructura de la presentación trabajada en el aula.
- 5.- Estructura lógica de las ideas.
- 6.- Utilización y manejo del TIC.
- 7.- Adecuación y coherencia entre las actividades prácticas y los contenidos teóricos.
- 8.- Calidad de las aportaciones y expresiones de ideas innovadoras, contribuciones en el trabajo en grupo, compromiso en las diferentes tareas.
- 9.- Planteamiento de los objetivos didácticos, adecuación a edad, el tiempo, etc.
- 10.- Selección del tema, secuenciación de los contenidos el largo de la unidad didáctica, adecuación a edad, el tiempo, etc.
- 11.- Selección de las actividades, creatividad en su elaboración, adecuación a edad y la temporalización..
- 12.- Diseño innovador de recursos.
- 13.- Selección de las estrategias de evaluación: actividades de evaluación, tipos y técnicas de evaluación, diseño de instrumentos, etc. El seguimiento de los grupos de trabajo se convierte en una ocasión privilegiada para introducir, por parte de la profesora, aspectos actitudinales (cooperación, responsabilidad profesional, motivación por el trabajo de maestro, etc.). Del mismo modo, en algunas fases del proyecto se le pide al alumnado que valoren su propio trabajo (autoevaluación) o el trabajo de los demás compañeros (coevaluación) para hacer una retroalimentación del proceso que permita resolver los errores en el aprendizaje el antes posible.

Para la valoración de trabajo en grupo el alumnado debe cubrir una matriz de autovaloración que estará disponible en la plataforma.

Observaciones:

- Este mestrado tiene la modalidad de enseñanza presencial, por lo tanto asistencia a la clase y la realización del trabajo para la evaluación continua es obligatoria. Esta asistencia debe ser, al menos, del 80 % estando admitido faltar al 20 % de la presencialidad.

- Los plazos de las entregas de las actividades, trabajos, etc. serán comunicados por el profesorado en la clase y/o en el aula y también es necesario cumplirlos para ser cualificados en la evaluación continua o final.

- El alumnado que no supere la materia por evaluación continua tendrá una prueba de evaluación, alrededor de los contenidos nucleares de la materia, en la fecha marcada en el calendario del máster para los exámenes oficiales. Cabe resaltar que esta prueba estará compuesta de un trabajo (30%) y un examen (70%), teniendo que obtener al menos el 50% de la puntuación en cada una para realizar el cómputo. En caso de superar una de las pruebas de la materia (trabajo o examen) se conservará su calificación dentro del curso académico, pero en el acta académica figurará como no superada y se colocará el promedio resultante de la puntuación global obtenida (atendiendo previamente su respectiva ponderación).

Más información sobre el proceso de evaluación así como sobre el tipo de examen, las orientaciones para la realización del trabajo, fecha de entrega, etc. será facilitada bajo demanda del alumnado que precise, al no poder superar la materia por evaluación continua.

En la web del mestrado pueden consultarse las fechas del examen oficial: <http://mpe.uvigo.e/index.php?lang=eres>

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

CANTÓN MAYO, I. y PINO JUSTE, M.R., **Diseño y desarrollo del curriculum.**, Alianza editorial.,

CANTÓN MAYO, I. Y PINO JUSTE, M., **Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento**, Alianza,

ANTÚNEZ, S. Y GAIRÍN, J., **La organización escolar. Práctica y fundamentos.**, GRAO,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Orientación e Función Titorial/V02M066V02101

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Desenvolvemento Psicológico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V02102

Investigación e Innovación na Educación Secundaria/V02M066V02205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema Educativo e Educación en Valores**

Materia	Sistema Educativo e Educación en Valores			
Código	V02M066V10104			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3.5	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Vieites García García, Manuel F.			
Profesorado	Cid Fernández, Xosé Manuel Vieites García García, Manuel F.			
Correo-e	mvieites@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral Toda práctica educativa de intervención educativa funda as súas raíces no sistema de ideas, procedementos e valores que os seus fins lle asignan. A posición dun/ha profesional do campo educativo que quere educar sen ter unha teoría clara e definida da educación sería tan irracional como a de aquel que quere guiar alguén sen saber de onde parte, por onde vai e onde se dirixe. Ésta é a razón pola que antes de deseñar o desenvolvemento de calquera intervención pedagóxica, o profesorado debe ter clara unha Teoría da Educación que guíe a determinación do proceso educativo e a selección dos medios para logralo. Para iso, e en primeiro lugar, é necesario precisar que é a Teoría da Educación, que lonxe de referirse exclusivamente a cuestións teóricas acerca da educación e polo tanto afastadas das realidades educativas, incide polo contrario en todos os aspectos propios da práctica educativa. Polo tanto, a Teoría da Educación significa coñecer para facer, saber para logo aplicar mellor as innovacións educativas e, en definitiva, para mellorar a calidade da educación.

A continuación é obrigado determinar qué entendemos por educación, xa que ao ser un termo de uso habitual na vida cotiá porque a todas as persoas afecta de algún modo, todo o mundo se atrevería a dar unha definición de educación. Ademais, existen moitos conceptos afíns á educación como formación, ensino, aprendizaxe, instrución, capacitación, que se empregan en moitas ocasións como termos similares e que deben diferenciarse para a súa correcta utilización. Así mesmo, a educación non se pode reducir á que é impartida na escola -Educación Formal-, xa que as persoas se educan máis alá de ela e os influxos que se reciben a partir de outros medios son tanto ou máis potentes que os que proceden da escola e incluso interfieren na súa acción.

Polo tanto, faise necesario traballar os conceptos de -Educación Non Formal-, definida como o conxunto de procesos, medios e institucións deseñados en función de explícitos obxectivos de formación, que non están directamente dirixidos á provisión dos graos propios do sistema educativo regrado, e o de -Educación Informal- que se referiría a aqueles procesos educativos que se producen indiferenciados de outros procesos sociais, que non foron institucionalizados nin sistematizados, que se dan no curso ordinario da vida.

Un dos factores que influíu na crecente importancia que se lle outorgou tanto á Educación Non Formal como á Educación Informal foi o cambio nos valores defendidos pola sociedade, da defensa da virilidade ou a guerra pasouse á defensa da paz ou a tolerancia, valores nos que ata agora non educaba a escola e que a partir da transversalidade como na LOXSE e da inclusión da Educación en Valores da LOE, si serían incluídos nos seus contidos.

Tendo en conta que a saída profesional deste curso de posgrao é a de ser docente en Educación Secundaria é polo que un bloque de contido centrarase exclusivamente no sistema educativo, co fin de introducir ao alumnado no universo da educación, prestando especial atención aos elementos que integran o sistema e ás súas funcións en relación coa acción educativa. En consecuencia considéranse os axentes socioeducativos e as súas responsabilidades pero tamén se presta especial atención a algunhas institucións fundamentais como o Estado ou as Comunidades Autónomas en tanto responsables da normativa educativa, responsables da redacción e desenvolvemento da Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación. A análise da situación actual complementábase cunha breve perspectiva histórica, considerando os retos e desafíos de futuro (LOMCE □ Lei Orgánica de Mellora e Calidade da Educación).

Competencias

Código

CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
CG13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
CE6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
CE10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
CE11	Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
O alumnado é quen de analizar os aspectos substantivos do sistema educativo español nos ámbitos estatal e autonómico. O alumnado estuda e coñece a súa estrutura nunha perspectiva histórica e actual.	CG13	CE6	
O alumnado comprende os aspectos fundamentais da Lei Orgánica 2/2006 e da LOMCE, en relación cos niveis educativos vinculados ao Mestrado de Secundaria.	CG13	CE6	CT1
O alumnado coñece e valora o rol dos axentes socioeducativos nos procesos educativos formais propios das ensinanzas de secundaria, bacharelato, formación profesional e ensinanzas de idiomas.	CG7	CE10	CE11

O alumnado sabe como deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe con especial atención á equidade, a educación emocional e en valores, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e ou respecto dos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sostible.

CG7 CE10 CT1
CG13

Contidos

Tema	
1. O Universo educativo: concepto de educación. Os escenarios educativos. Educación formal, non formal e informal.	1.1. Concepto de educación. Trazos xerais e diferenciais. 1.2. Clarificación terminolóxica. 1.3. Dimensións e piares da educación. 1.4. Os escenarios educativos: educación formal, non formal e informal. 1.5. Da escola tradicional ás escolas renovadas.
2. O sistema educativo. Os axentes socioeducativos (educadores, alumnado, familia) e a súa evolución.	2.1. O sistema educativo español. Análise histórica. LOGSE, LOCE, LOE, LOMCE. 2.2. A estrutura do sistema educativo despois da LOMCE. Ensinanza obrigatoria e posobrigatoria. Educación Secundaria e Bacharelato. Formación Profesional. Ensinanzas de Idiomas. 2.3. Institucións e axentes no sistema educativo. O rol do Estado e o das Comunidades Autónomas. Os centros educativos. Profesorado e alumnado. As familias. Asociacións escolares.
3. A educación en valores.	3.1. Marco conceptual da educación en valores e actitudes. Cara unha convivencia pacífica. 3.2. Metodoloxía e estratexias didácticas ante valores e actitudes. 3.3. Avaliación de valores e actitudes. 3.4. Actitudes do profesorado ante valores controvertidos. 3.5. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos e a Declaración dos Dereitos da Infancia: contexto de actuación para a educación de valores e actitudes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	7	21
Traballo tutelado	14	12.5	26.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	O profesorado explica os aspectos básicos dos núcleos temáticos da materia.
Traballo tutelado	O alumnado realiza traballos nos que aplica os coñecementos desenvolvidos na sesión maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo propio seguindo as indicacións do profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	titorías
Traballo tutelado	titorías
Resolución de problemas de forma autónoma	titorías

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	O profesorado explica os aspectos básicos dos núcleos temáticos da materia	20	CE6 CE10 CE11
Traballo tutelado	O alumnado aplica o coñecemento teórico a casos prácticos.	30	CG7 CG13 CE6 CE10 CE11
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado realiza un traballo de elaboración propia segundo as indicacións do profesorado.	50	CG7 CG13 CE6 CE10 CE11 CT1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Camps, V., **El gobierno de las emociones**, Herder, 1998

Colom, A. J. (coord.), **Teorías e instituciones contemporáneas de la educación**, Ariel, 1998

Delors, J., **La educación encierra un tesoro**, Santillana, 1996

Esteve, J. M., **Educación, un compromiso con la memoria. Un libro para educar en libertad**, Octaedro, 2010

Haydon, G., **Enseñar Valores. Un nuevo enfoque**, Morata, 2013

Mestre Chust, V., **La necesidad de la educación en Derechos Humanos**, UOC, 2007

Pozo Andrés, M^a del M. (ed.), **Teorías e institucións contemporaneas da educación**, Biblioteca Nueva, 2009

Puig, J. M. et al., **Aprendizaje servicio: educar para la ciudadanía**, Octaedro, 2007

Sarramona, J., **Fundamentos de educación**, CEAC, 1989

Soler, Mª P. (coord.), **De la educación emocional a la educación en valores**, MEC, 2008

Bibliografía Complementaria

Cuadernos de Pedagogía,

Revista Galega de Educación,

Revista Galega do Ensino,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas**

Materia	Bases para a Ensinanza e a Aprendizaxe das Linguas			
Código	V02M066V10233			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Lingua española			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Primeira materia do grao que estuda a gramática do galego e do español. Preséntase unha introdución aos fundamentos das gramáticas e á identificación das unidades e relacións gramaticais.			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
CE2	Comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e as posibles disfuncións que afectan a aprendizaxe
CE5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
CE15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinós.
CE20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Perfecto dominio instrumental das linguas española e galega.	CG4 CG5 CG7 CG9	CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE20	CT2
Coñecemento dos diferentes tipos de gramáticas das linguas galega e española.	CG1 CG4 CG5 CG7 CG9	CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE20	CT2
Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística	CG1 CG5 CG7 CG9	CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE20	CT2
Capacidade de análise e comentario das ideas lingüísticas presentes nas gramáticas	CG1 CG4 CG5 CG7 CG9	CE1 CE2 CE5 CE8 CE15 CE20	CT2
Perfecto dominio dos criterios de identificación e análise das diferentes unidades lingüísticas e as súas relacións	CG1 CG7	CE2 CE5 CE8	CT1

Contidos

Tema

I INTRODUCCIÓN	1.1.1. Concepto de Gramática 1.1.2. A Gramática fronte a outras disciplinas 1.1.3. Tipos de gramáticas 1.1.4. Principais textos gramaticais do galego e do español 1.1.5. Partes dunha Gramática: discusión, delimitación e caracterización
1.1. A Gramática	
1.2. A lingua	1.2.1. Concepto de lingua e as súas implicacións teóricas e aplicadas. 1.2.2. Lingua e enaccións 1.2.3. Comunicación e información: Introducción ó significado. 1.2.4. Gramática, norma e uso da lingua 1.2.5. A gramática circunstanciada
2. Funcións, categorías e relacións.	2.1. Definición, delimitación e caracterización. 2.2. Tipoloxía de funcións, categorías e relacións.
3. Introducción ó estudo das unidades sintácticas	3.1. Identificación de funcións, categorías e relacións en diferentes tipos de discurso 3.2. Presentación e práctica da análise sintáctica. 3.3. O estudo da frase e da cláusula 3.4. Introducción ao estudo da oración

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	40	60
Resolución de problemas	9	18	27
Traballo tutelado	10	20	30
Actividades introdutorias	1	0	1
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	8	12
Traballo	4	16	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición dentro da aula dos conceptos gramaticais, presentación das gramáticas e dos métodos de análise gramatical máis significativos. O profesor explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia e orientando ao alumnado nas lecturas obrigatorias relacionadas con cada tema. É moi recomendable ter traballadas estas lecturas previamente. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática.
Resolución de problemas	Proposta e resolución na aula de exercicios e comentarios de textos relacionados cos diferentes apartados do programa. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic dos materiais necesarios para avanzar en cada unidade temática.
Traballo tutelado	Realización, na aula e fóra, de traballos relacionados con algún apartado do programa. Un deles será exposto diante dos compañeiros. No caso do réxime semipresencial, o alumnado disporá na plataforma de ensino virtual Faitic dos materiais necesarios para avanzar. Sería moi desexable a defensa presencial do seu traballo.
Actividades introductorias	Presentación da materia: programa, metodoloxía docente, contidos, sistemas de titoría e atención personalizada e sistema de avaliación, así como da bibliografía e lecturas obrigatorias e recomendadas. No caso do réxime semipresencial, cóntase coa presenza na aula do alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	Tanto o alumnado presencial como o semipresencial recibirá indicacións metodolóxicas e bibliográficas para o estudo da materia.
Traballo tutelado	Tanto na aula como nas titorías ou a través do correo electrónico, o alumnado terá as instrucións e axudas para a realización dos traballos. Asemade, recibirá os exercicios corregidos e avaliados.
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado poderá solucionar de xeito individualizado ás dúbidas que se lle plantexen na preparación do exame, tanto nas titorías presenciais como a través de correo electrónico.
Traballo	Nas titorías e a través de correo electrónico, cada alumno/a acordará o traballo que ten que realizar e presentará ás distintas fases de elaboración do mesmo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Resposta a problemas propostos ou realización de exercicios na aula. No caso do alumnado semipresencial, estes exercicios indicaranse e presentaranse a través da plataforma de teledocencia FaiTIC	5	CG1 CE1 CT1 CG4 CE2 CT2 CG5 CE5 CG7 CE8 CG9 CE15 CE20
Traballo tutelado	Realización de pequenos traballos, comentarios de textos gramaticais. Tamén se inclúe neste apartado a participación activa na marcha da aula. Os traballos poden realizarse na aula ou fóra. No caso do alumnado semipresencial, estes traballos indicaranse e presentaranse a través da plataforma de teledocencia FaiTIC	5	CG1 CE1 CT1 CG4 CE2 CT2 CG5 CE5 CG7 CE8 CG9 CE15 CE20
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado respostará a unha proba escrita que contará con cuestións teóricas e prácticas sobre o temario. Terase en conta, na súa avaliación, os contidos e a expresión escrita. O alumnado semipresencial realizará esta proba de xeito presencial.	60	CG1 CE1 CT1 CG4 CE2 CT2 CG5 CE5 CG7 CE8 CG9 CE15 CE20
Traballo	O alumnado preparará, na aula e fóra, baixo a dirección do docente, un traballo sobre un tema relacionado con algún das epígrafes do programa e presentaráo na aula, valorándose tanto o contido coma a expresión escrita e a presentación oral. No caso do alumnado semipresencial, avaliarase só o traballo escrito que se presentará no momento da proba escrita	30	CG1 CE1 CT1 CG4 CE2 CT2 CG5 CE5 CG7 CE8 CG9 CE15 CE20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na avaliación das tarefas do alumnado terase en conta os contidos así como a corrección formal e ortográfica nos escritos e a corrección oral e da linguaxe xestual nas presentacións.

O exame correspondente á 1ª edición das actas terá lugar no día que sinala o calendario oficial da FFT. A presentación oral de traballos realizarase na penúltima semana de curso en novembro-décembro do 2018. As datas dos exames son as

mesmas tanto para alumnos presenciais como semipresenciais. Para este alumnado celebrárase unha titoría grupal presencial ó mes, en data acordada e establecida pola coordinación do grao. Tódolos alumnos semipresenciais deberán asistir á sesión de presentación da materia e ás as titorías presenciais obrigatorias. A avaliación na 2ª edición das actas (xullo) realizarase a través dun exame na data oficial marcada pola Facultade. Nesa data, os/as alumnos/as presentarán tamen un traballo previamente acordado e dirixido polo docente, diferente do presentado no mes de decembro/xaneiro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Academia Española de la Lengua, Real, **Nueva Gramática de la Lengua Española: manual**, 2010,

Manuel Casado, **El Castellano actual : usos y normas**, 2012,

Martínez, José A., **Funciones, categorías y transposición**, 1994,

Alarcos Llorach, Emilio, **Gramática de la lengua española**, 1999,

Rojo Sánchez, G. Jiménez Juliá, T., **Fundamentos del análisis sintáctico funcional**, 1989,

Álvarez Blanco, Rosario, **Gramática da lingua galega**, 2002,

Carme Hermida Gulías, **Gramática práctica (morfosintaxe)**, 2004,

Xosé Feixó Cid, **Gramática da lingua galega: síntese práctica**, 2004,

De Santiago Guervós, J., **Estrategias para el análisis sintáctico**, 2013,

Bosque, Ignacio, **Fundamentos de sintaxis formal**, 2009,

Rodríguez Espiñeira, M.J., **Lecciones de sintaxis española**, 2004,

Bernárdez, Enrique, **¿Qué son las lenguas?**, 2004,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua: Fundamentos gramaticais do galego e do español II/V01G400V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria**

Materia	Didáctica da Lingua e Literatura na Educación Secundaria			
Código	V02M066V10234			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	1c
Lingua impartición				
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxeResultados de aprendizaxe Competencias

O alumnado é quen de analizar os aspectos substantivos do sistema educativo español nos ámbitos estatal e autonómico. O alumnado estuda e coñece a súa estrutura nunha perspectiva histórica e actual.

Contidos

Tema

1. A interdisciplinabilidade e os contidos transversales en a clase de Lingua e Literatura.	3.1.O Español e o galego en o mundo
2. De a competencia lingüística a a competencia *comunicativa.	3.2. O español e o galego en a Galicia. Implicaciones metodolóxicas
3. Lingua(*s) e sociedade.	4.1. Os chamados métodos tradicionais
4. Principais metodoloxías de ensino-aprendizaxe	4.2.Principais correntes metodolóxicas xurdidas en a segunda metade de o século *XX
5. Aplicación de os estudos teóricos a o caso do español e do *galego	4.3. Cara un *eclecticismo metodolóxico
6. O papel de a gramática no ensino da lingua	5.1. Influencia dos factores *extralingüísticos no proceso de aprendizaxe
7. A literatura na aula de secundaria e bacharelato: o *historicismo e outras correntes metodolóxicas	5.2 *Exemplificacións dos procesos de aprendizaxe
8. A unidade didáctica e a programación de lingua e literatura	
9. As novas tecnoloxías en o aula	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	20	60	80
Traballo tutelado	4	36	40
Actividades introdutorias	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Presentación por parte do alumnado do traballo realizado sobre unha cuestión derivada dos contidos da materia
Traballo tutelado	Realización dun traballo dirixido polo docente
Actividades introdutorias	Explicación de o curso por parte de o docente e encargo de lecturas *introdutorias

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	O alumnado terá axuda e orientación para a presentación dos traballos. Para eso, ao finalizaren as aulas, terán a posibilidade de ter titoría personal co docente.
Traballo tutelado	Alén das titorías por correo electrónico, ao finalizaren as aulas as/os alumnas/os terán unha titoría na que acordarán o tema do traballo, a súa estrutura e recibirán bibliografía para poder realizalo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Presentación oral dun traballo realizado baixo a dirección do docente e participación nas sesións de debate.	30	
Traballo tutelado	Presentación do texto escrito: Diseño, estruturación, organización d traballo escrito dirixido polo docente.	60	
	Entrega de dous resúmenes e/ou comentarios de lecturas obrigatorias.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para seren avaliados polos traballos e presentación, deberán asistir alomenos ao 85% das aulas. De non ser así, haberán de entregar un traballo dirixido polo docente (30%) e realizar unha proba teórica sobre o programa da materia (70%) na data establecida pola coordinación do máster.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- Cassany, D., **Enseñar lingua**, Barcelona Grao,
- MAQUEO, A. M., **Lengua, aprendizaxe y enseñanza. El enfoque comunicativo: de la teoría a la práctica.**, México: UNAM-LIMUSA Noriega Editores.,
centro virtual cervantes,
- González Gil María Dolores, **CE BIBLIOGRÁFICO DE DIDÁCTICA DE LA LENGUA, DIDÁCTICA DE LA LITERATURA Y LITERATURA INFANTIL Y JUVENIL**, Cervantes,
- Bombini, Gustavo, **Reinventar la enseñanza de la lengua y la literatura**, Buenos Aires: Libros del Zorzal,
- Alvarado Maite, **Problemas de la enseñanza de lengua y literatura**, Univertsidad de Quilmes,
- RUIZ BIKANDI, U., ABASCAL, M.D., CAMPS, A., LARRIGAN, L.M., MARGALLO, A.M., MATEOS, M., MILIAN, M., R, **Didáctica de la Lengua Castellana y la Literatura.**, Barcelona Graò,
- Darle a la Lengua (Felipe Zayas)** <http://www.fzayas.com/darlealalengua/>,
- Prieto, Alfredo & David Díaz & Raúl Santiago, **Metodologías inductivas El desafío de enseñar mediante el cuestionamiento y los retos**, Oceano, 2015

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria**

Materia	Didáctica da Lingua e Literatura Castelá na Educación Secundaria			
Código	V02M066V10235			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dpto. Externo Lingua española			
Coordinador/a	Sueiro Justel, Joaquín			
Profesorado	Sueiro Justel, Joaquín Varela Portela, María Concepción			
Correo-e	jsueiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os coñecementos filolóxicos non resultan suficientes na formación do futuro docente. Este debe saber como aplicarlos e transmitilos en función das diferentes situacións coas que se poida atopar. Nesta materia pretendemos aportar aos estudantes do máster as estratexias básicas para poder desenvolverse axeitadamente na aula, co manexo de tódolos recursos que teñan ao seu alcance, para lograr que os seus alumnos valoren a necesidade de estudar [Lingua e Literatura] e comprendan a importancia do seu esforzo para obter a recompensa correspondente.			

Competencias

Código	
CG1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
CG2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
CG3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
CG8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
CG9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos

CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
CG12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
CG13	Coñecer a normativa e organización institucional do sistema educativo e modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros de ensino
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
CG17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
CE8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
CE13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
CE14	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
CE15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinós.
CE16	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
CE17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
CE18	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
CE19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
CE20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
CE21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
CE22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
CE23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
CE25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
CE26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
CE28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
CE30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1 O obxectivo xeral é complementar a formación dos estudantes na dirección do cometido profesional ao que se encamiña. Deste xeito deberán finalizar o curso cunha visión realista e actualizada do profesor de Lingua Castelá e Literatura en Secundaria e adquirir as destrezas que se especifican no apartado correspondente para poder empregalas nun futuro.	CG1	CE3	CT1
	CG2	CE8	CT2
2 Entre os obxectivos máis específicos está o de suscitar interese pola profesión e ter consciencia da necesidade da reciclaxe continua, que requirirá investigar e estar informado constantemente das novidades que poidan xurdir.	CG3	CE13	CT3
	CG4	CE14	
	CG5	CE15	
	CG6	CE16	
	CG7	CE17	
	CG8	CE18	
	CG9	CE19	
	CG10	CE20	
	CG12	CE21	
	CG13	CE22	
	CG16	CE24	
	CG17	CE25	
		CE26	
	CE27		
	CE28		
	CE29		
	CE30		
	CE31		

1 Planificar, desarrollar y evaluar el proceso de enseñanza y aprendizaje potenciando procesos educativos que faciliten la adquisición de las competencias propias de las respectivas enseñanzas, atendiendo al nivel y formación previa de los estudiantes, así como a la orientación de los mismos, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes y profesionales del centro.	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE3 CE8 CE13 CE14 CE15	CT1 CT2 CT3
2 Buscar, obtener, procesar y comunicar información (oral, impresa, audiovisual, digital o multimedia), transformarla en conocimiento y aplicarla a los procesos de enseñanza y aprendizaje en las materias propias de la especialización cursadas.	CG6 CG7 CG8	CE16 CE17 CE18	
3 Diseñar y desarrollar metodologías didácticas tanto grupales como personalizadas, adaptadas a la diversidad de los estudiantes.	CG9 CG10	CE19 CE20	
4 Adquirir estrategias para estimular el esfuerzo del estudiante y promover su capacidad para aprender por si mismo y con otros y desarrollar habilidades de pensamiento y de decisión que faciliten la autonomía, la confianza e iniciativas personales.	CG12 CG13 CG16	CE21 CE22 CE23	
5 Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula y dominar destrezas y habilidades sociales necesarias para fomentar el aprendizaje y la convivencia en el aula y abordar problemas de disciplina y resolución de conflictos.	CG17	CE24 CE25 CE26	
6 Transformar los currículos en programas de actividades y de trabajo.		CE27	
7 Adquirir criterios de selección y elaboración de materiales educativos.		CE28	
8 Fomentar un clima que facilite el aprendizaje y ponga en valor las aportaciones de los estudiantes.		CE29 CE30	
9 Integrar la formación en comunicación audiovisual-multimedia en el proceso de enseñanza-aprendizaje.		CE31	
10 Conocer estrategias y procedimientos de evaluación y entender la evaluación como un procedimiento de regulación del aprendizaje y estímulo al esfuerzo.			
11 Conocer y aplicar propuestas docentes innovadoras en el ámbito de la especialización cursada.			
12 Gestionar de forma óptima el tiempo de trabajo y organizar los recursos disponibles, estableciendo prioridades, caminos alternativos e identificando errores lógicos en la toma de decisiones.			
13 Potenciar la capacidad para el trabajo en entornos cooperativos y pluridisciplinarios.			

Universidade de Vigo Guía Docente da materia

Contidos

Tema

1. Fuentes curriculares, objetivos, contenidos y criterios de evaluación en los DCB de las áreas de lengua gallega y literatura y de lengua castellana y literatura.	DESARROLLO DE LOS BLOQUES DE CONTENIDO EN EL AULA
2. El trabajo con la oralidad y la escritura en lengua castellana en la educación secundaria.	1. El trabajo con la oralidad y la escritura en Lengua castellana y Literatura:
3. Recursos bibliográficos, audiovisuales e informáticos para la enseñanza y aprendizaje de la lengua y la literatura castellana en la ESO y el Bachillerato.	1.1 Literatura
4. Análisis y diseño de actividades didácticas en el área de lengua castellana y literatura.	1.2 Lengua
5. La evaluación de los aprendizajes en el área de lengua castellana y su literatura: criterios e instrumentos.	1.3 Didáctica de la expresión oral
6. 6. Diseño de unidades didácticas para enseñar lengua y literatura castellana en la educación secundaria	1.4 Didáctica de la escritura
	1.5 Tipologías textuales
	1.6 Las habilidades comunicativas Técnicas dramáticas.
	1.7. El análisis crítico del discurso y su aprovechamiento en el aula.
	2. Recursos bibliográficos, audiovisuales e informáticos:
	2.1. Herramientas tradicionales
	2.1.1. Libros de lectura
	2.1.2. La prensa
	2.1.4. Bibliotecas escolares (*Contéplase a possibilidade de visitar unha biblioteca escolar para desenvolver as actividades correspondentes in situ)
	2.1.5. Otros recursos
	2.2. Audiovisuales
	2.2.1. Publicidad
	2.2.2. CD audio
	2.2.3. Cine y TV
	2.3. Informáticos
	2.3.1. Internet.
	2.3.2. Nuevos géneros discursivos en Internet.
	2.3.2. La Webquest
	2.3.3. El Messenger
	2.3.4. El blog
	2.3.5. Aula virtual
	3. Análisis y diseño de actividades didácticas
	3.1. Formación del profesorado y práctica docente.
	3.2. La motivación
	3.3. La secuencia por tareas
	3.4. Los proyectos de lectura.
	3.5. Educación en valores
	3.6. Diseño de actividades.
	3.7. Evaluación y adecuación de actividades.
	4. La evaluación
	5 y 6. DCB y Unidades Didácticas
	5.1. Introducción. Estructura y conceptos.
	5.2. Contextualización..
	5.3.DCB. Currículos ESO
	5.4. DCB. Currículum Bachillerato.
	5.5. Competencias.
	5.6. Contenidos y objetivos.
	5.7. Actividades.
	5.8. Evaluación.
	5.9. Medidas de atención a la diversidad.
	5.10. Unidades Didácticas y proyecto Interdisciplinar.
	5.11. Unidades Didácticas: Programación de Departamento y Memoria anual.
	5.12. Unidades didácticas y su relación con el PEC.
	5.13. Las actividades extraescolares.
	5.14. Unidades Didácticas interdisciplinares.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	9	45	54

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Traballo tutelado

- a) Actividades introductorias
- b) Actividades prácticas.
- b.1. Prácticas guiadas: resolución de problemas, estudo de casos, debate e obradoiro
- C). Metodoloxías integradas: cartafol, aprendizaxe colaborativa,

ELABORACIÓN DUNHA UNIDADE DIDÁCTICA: O deseño da unidade didáctica conterá os apartados que inclúe o esquema básico da LOMCE para as programacións didácticas, pero ademais incorporaranse necesariamente contidos relacionados cos seguintes bloques:

- Literatura
- Gramática
- Oralidad
- Educación en valores

Entre as actividades deseñadas non poden faltar algunhas ferramentas e técnicas coas que traballaremos na clase:

- Webquest ou cazatesoros (a escoller)
- Hotpotatoes
- Prensa ou publicidade (a escoller)
- Uso da biblioteca escolar

Os recursos deben ser variados e non limitarse ao bolígrafo e o papel.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado terá tanto na aula como por correo electrónico ou nas titorías presenciais atención personalizada para realizar estes traballos

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	100	CE3 CT1 CE24 CT3
Análise das producións do alumnado:		
Traballo 1 punto		
Proxecto. 3 puntos (deseño dunha unidade didáctica)		
Cartafol/dossier. 4 puntos (elaboración dun diario de clase)		
Intercambios orais:		
Debate. 1 punto		
Observación sistemática 1 punto		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios principais de cualificación	Tipo de instrumento/proba	Ponderación
* Adquisición das competencias básicas	Diario de clase	4
* Análise e deseño de unidades didácticas relacionadas coa materia	Elaboración dunha Unidade Didáctica*	3
* Dominio dos recursos bibliográficos, audiovisuais e informáticos	Entrega de traballos e actividades periódicamente	2
*Participación e actitude do alumnado na aula	Seguimento na aula	1
**De non ter cualificación nas probas mencionadas, o alumno poderá ser avaliado de todo o anterior nunha proba final	Exame final	100

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica da Lingua e Literatura Galega na Educación Secundaria**

Materia	Didáctica da Lingua e Literatura Galega na Educación Secundaria			
Código	V02M066V10236			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Costas González, Xosé Henrique			
Profesorado	Costas González, Xosé Henrique Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	xcostas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise das estratexias necesarias para a docencia eficiente da lingua galega nunha situación de minorización e métodos de transmisión do ensino da literatura galega.			

Competencias

Código	
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
CG7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
CG12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
CE1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
CE3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
CE15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
CE20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
CE21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
CE22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
CE28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1. Contrastar co alumnado a experiencia como profesores de secundaria e bacharelato	CG4	CE1	CT1
	CG5	CE3	CT2
	CG6	CE15	CT3
	CG7	CE20	
	CG16	CE21	
		CE22	
	CE24		
	CE28		
	CE29		
2. Estudar o enfoque do ensino da Lingua Galega e Literatura en secundaria e bacharelato	CG4	CE1	CT1
	CG5	CE3	CT2
	CG6	CE15	CT3
	CG7	CE20	
	CG12	CE21	
	CG16	CE22	
	CE24		
	CE28		
	CE29		
3. Analizar as perspectivas e metodoloxía da Lingua Galega e da Literatura en secundaria e bacharelato.	CG4	CE1	CT1
	CG5	CE3	CT2
	CG6	CE15	CT3
	CG7	CE20	
	CG12	CE21	
	CG16	CE22	
	CE24		
	CE28		
	CE29		
4. Collel seguridade no trato co alumnado de secundaria e bacharelato en Lingua Galega e Literatura	CG4	CE1	CT1
	CG5	CE3	CT2
	CG6	CE15	CT3
	CG7	CE20	
	CG12	CE21	
	CG16	CE22	
	CE24		
	CE28		
	CE29		
5. Analizar as posibilidades das TIC no ensino da Lingua Galega e Literatura en secundaria e bacharelato	CG4	CE1	CT1
	CG5	CE3	CT2
	CG6	CE15	CT3
	CG7	CE20	
	CG12	CE21	
	CG16	CE22	
	CE24		
	CE28		
	CE29		
6. Collel práctica e seguridade na avaliación e corrección en Lingua Galega e Literatura en secundaria e bacharelato	CG4	CE1	CT1
	CG5	CE3	CT2
	CG6	CE15	CT3
	CG7	CE20	
	CG12	CE21	
	CG16	CE22	
	CE24		
	CE28		
	CE29		

Contidos

Tema

CONTIDOS:
Mª Camiño Noia Campos: o ensino da literatura galega.

- 1.- Que entendemos por Literatura?
 - 1.1.- A literatura como manifestación artística.
 - 1.2.- A literatura como forma de coñecemento.
 - 1.3.- A literatura como imitación da realidade.
 - 1.4.- Fantasía e ficción literarias.
 - 1.5.- A literatura como meta de autoexpresión.
- 2.- Literatura galega contemporánea e literatura de expresión oral.
- 3.- Como aprender a ensinar literatura.

CONTIDOS:
- Xosé Henrique Costas González: lingua galega, sociolingüística e estratexias de aprendizaxe nun contexto de conflito lingüístico.

- 1.- Reflexións previas sobre o rol do profesor, o protagonismo do alumno e o clima da aula.
- 2.- A interdisciplinabilidade e os contidos transversais dende a clase de Lingua Galega.
- 3.- Sociolingüística: o conflito e o combate dos prexuízos lingüísticos na aula e nos centros.
- 4.- Das actitudes ás condutas e usos lingüísticos.
- 5.- As interferencias recíprocas.
 - 5.1.- Onomástica e toponimia.
 - 5.2.- Fonética e fonoloxía. Ortografía.
 - 5.3.- Morfoloxía e sinataxe.
 - 5.4.- Léxico e fraseoloxía.
- 6.- Recursos informáticos para o ensino do galego.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	0	30
Traballo tutelado	0	20	20
Seminario	10	0	10
Debate	4	0	4
Resolución de problemas	10	0	10
Estudo de casos	16	0	16
Saídas de estudo	0	5	5
Actividades introdutorias	6	0	6
Autoavaliación	4	0	4
Práctica de laboratorio	12	10	22
Traballo	0	10	10
Estudo de casos	0	11	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos conceptos teóricos relativos ao temario, bibliografía e webgrafía comentada e recomendada.
Traballo tutelado	Traballos individuais ou colectivos realizados polo alumnado sobre un tema ou subtema concreto do temario.
Seminario	Traballos individuais ou colectivos realizados polo alumnado sobre un tema ou subtema concreto do temario.
Debate	Fomento da intervención oral crítica do alumnado sobre un tema proposto.
Resolución de problemas	Resolución e comentario de exercicios propostos ao alumnado e que este debe realizar dentro ou fóra da aula.
Estudo de casos	Análise de situacións reais de tipo sociolingüístico acontecidos recentemente na sociedade galega.
Saídas de estudo	Visita a un centro de investigación sobre Lingua Galega e outro sobre Literatura Galega.
Actividades introdutorias	Contextualizacións necesarias previas á explicación dun tema, que servirán de refresco conceptual para boa parte do alumnado e sen as cales a comprensión non sería completa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención á realización de traballos tutelados será nas horas de titorías.
Resolución de problemas	A atención realizarase nas horas de titorías personalizadas
Saídas de estudo	Non se realizarán
Probos	Descrición

Traballo	De forma voluntaria o alumnado poderá realizar unha unidade didáctica, que será avaliada dentro da nota final. Como se dun traballo máis se tratase, a atención personalizada terá lugar nos horarios de titorías.
----------	--

Avaliación						
Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas				
Lección maxistralExposición teórica acompañada de exercicios, debates, semanarios etc.	100	CG5	CE1	CT1		
		CG16	CE3	CT2		
			CE20	CT3		
			CE22			
			CE29			

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua a través do seguimento do alumno, para o que é imprescindible a asistencia ás sesións presenciais e a colaboración nas actividades propostas. A nota será numérica: de 0 a 10.

En caso de non asistir ás sesións e non realizar as tarefas con aproveitamento, o alumno deberá realizar un exame final que terá por temario:

1. Os obxectivos de Lingua e literatura galega na ESO
2. Os obxectivos de Lingua e literatura galega no bacharelato
3. Como aprender a ensinar literatura.
4. Panorama da literatura galega de 1980 á actualidade.
5. Interferencias do castelán no galego e métodos para evitalas.
6. Os prexuízos sobre a lingua galega no ensino.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Avaliación será continua a través do seguimento do alumno, para o que é imprescindible a asistencia ás sesións presenciais e a colaboración nas actividades propostas. Así como a entrega puntual dos traballos e probas de avaliación.

A asistencia ás clases será obrigatoria.

A nota será numérica: de 0 a 10

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e Innovación na Área das Linguas**

Materia	Investigación e Innovación na Área das Linguas			
Código	V02M066V10237			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Cuevas Alonso, Miguel			
Profesorado	Cuevas Alonso, Miguel			
Correo-e	miguel.cuevas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introdución á investigación na área das linguas, enfocada especialmente á mellora e innovación docente das linguas (e literaturas) no ensino secundario.			

Competencias

Código	
CE22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
CE23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
CE26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación	CE23
Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.	CE22
Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.	CE23
Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.	CE24
Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.	CE26
Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.	CE27
Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.	CE31

Contidos	
Tema	
1. A innovación docente na área das linguas	Contidos e métodos.
2. Aplicación das novas tecnoloxías ao ensino de linguas.	Recursos en internet. Ensino virtual.
3. A avaliación no proceso de ensino-aprendizaxe	Tipos de avaliación. Que e como avaliar. Avaliar para ensinar, avaliar para cualificar.
4. A investigación en educación	Investigación en linguas: temas, métodos. Investigación como recurso de innovación educativa. Os estudos de caso.
5. Como escribir un traballo de investigación	Selección de tema, busca e organización de datos, normas de presentación do texto.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Resolución de problemas	8	16	24
Presentación	2	20	22
Seminario	2	6	8
Lección maxistral	12	36	48
Traballo	4	40	44

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Detección dos coñecementos previos do alumnado e dos seus intereses e motivacións. Presentación dos obxectivos e contidos da materia. Aclarar os criterios de avaliación.
Resolución de problemas	Formulación e resolución de problemas en pequenos grupos.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dos resultados dun traballo individual dirixido polo docente.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiarao na resolución das actividades e exercicios que se propoñan.
Presentación	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiarao na preparación das presentacións ou exposicións orais.
Seminario	A docente atenderá ao alumnado nas sesións de titoría en grupo co fin de guialo na resolución das dúbidas que poidan xurdir ao longo do curso así como na preparación dos traballos e exposicións que corresponda facer.
Probas	Descrición
Traballo	A docente, tanto presencialmente (nas sesións prácticas e nas horas de titorías) como non presencialmente (por correo electrónico), atenderá ao alumnado e guiarao na preparación dos traballos tutelados.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Observación sistemática: Técnicas destinadas a compilar datos sobre a asistencia e participación do alumnado nas sesións de clase e na resolución de problemas, exercicios e tarefas de clase.	20	CE23 CE24 CE26

Presentación	O alumnado fará unha presentación oral ante o grupo dun traballo escrito previamente entregado ao docente.	40	CE22	CT1
Traballo	O alumnado presentará un traballo escrito, individual, sobre un tema que acordará co docente da materia.	40	CE23 CE24 CE26 CE27 CE31	CT1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Quen non acade o aprobado na primeira edición das actas deberá presentar, na segunda oportunidade (xullo), un traballo escrito, individual, sobre un tema que acordará co docente da materia (50%) e, ademáis, fará unha presentación oral (50%) deste ante o docente e, se é o caso, outros membros do grupo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Non hai recomendacións.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas Externas**

Materia	Prácticas Externas			
Código	V02M066V10301			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinador/a	Garrido González, Josefa			
Profesorado	Garrido González, Josefa			
Correo-e	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=24&Itemid=140&lang=es			
Descrición xeral	As prácticas externas están orientadas a completar e reforzar as competencias asociadas ao título. Realizaranse nunha contorna laboral e profesional real relacionado con algún dos ámbitos da Educación.			

Competencias

Código	
CG3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
CG5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.
CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
CG12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
CG16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
CE28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
CE30	Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
CE31	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
CT3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia	

O alumnado será quen de planificar e avaliar materias correspondentes á especialización.

CG3 CE28 CT1
CG5 CE29 CT2
CG6 CE30 CT3
CG10 CE31
CG12
CG16

Contidos

Tema

Deseño de materias da especialidade

Elaboración de materiais e actividades

Aplicación de técnicas e estratexias de aprendizaxe en distintas etapas e cursos.

Analise da práctica educativa

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas externas	150	0	150
Informe de prácticas externas	0	150	150

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. A titorización será levada a cabo por un docente do centro e un docente da universidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	O alumnado terá dous titores ou titoras que o apoiarán nesta materia. Un titor/a no centro de prácticas e un titor/a na universidade que será o seu titor/a de PAT

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Prácticas externas	Realización de prácticas coma docente nun centro de ensinanza secundaria. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50	CG3 CG5 CG6 CG10 CG12 CG16	CE28 CE29 CE30 CE31	CT1 CT2 CT3
Informe de prácticas externas	Elaboración dunha memoria de prácticas na que se explique o paso polo centro de prácticas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	50	CG3 CG5 CG6 CG10 CG12 CG16	CE28 CE30 CE31	CT1 CT2 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Feliz, T. y Ricoy, M.C., **La formación inicial de los profesores de secundaria.**, Sanz y Torres., 2008

González, M. T., Escudero, J. M., Nieto, J. M. y Portela, A., **Innovaciones en el gobierno y la gestión de los centros escolares.**, Síntesis, 2011

Marco, B., **Competencias Básicas: Hacia un nuevo paradigma educativo**, Narcea, 2008

Perrenoud, Ph, **Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar**, Grao, 2007

Perrenoud, Ph, **Diez nuevas competencias para enseñar**, Graó, 2004

Sierra, B. y Pérez Ferra, M, **La comprensión de la relación de la teoría-práctica: una clave epistemológica de la didáctica.** *Revista de Educación*, 2007

Latorre, A., **La investigación-acción. Conocery cambiar la práctica educativa**, Grao, 2007

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo Fin de Máster/V02M066V06401

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Aprendizaxe e Ensinanza dos Módulos das Familias Profesionais do Sector Servizos/V02M066V06226

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/V02M066V06102

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/V02M066V06103

Innovación Docente e Iniciación á Investigación na Formación Profesional/V02M066V06227

A Formación Profesional/V02M066V06225

Orientación e Función Titorial/V02M066V06101

Sistema Educativo e Educación en Valores/V02M066V06104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo Fin de Máster**

Materia	Traballo Fin de Máster			
Código	V02M066V10401			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obligatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Linguas e Literaturas. Linguas e Literaturas Oficiais: Castelán e Galego			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Ecoloxía e bioloxía animal			
Coordinador/a	Garrido González, Josefa			
Profesorado	Garrido González, Josefa			
Correo-e	jgarrido@uvigo.es			
Web	http://mpe.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia orientada á realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenvolvemento orixinal nalguna das liñas do módulo específico do máster, e estará relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.			

Competencias

Código			
CG4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.		
CG6	Deseñar e desenvolver metodoloxías didácticas tanto grupais como personalizadas, adaptadas á diversidade dos estudantes.		
CG10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.		
CG12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación		
CG17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.		
CE24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.		
CE26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.		
CE27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.		
CE29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.		
CT1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.		
CT2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.		

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización.	CG4	CE24	CT1
	CG6	CE26	CT2
	CG10	CE27	
	CG12	CE29	
	CG17		

O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe.	CG12 CG17	CE24 CE26 CE27 CE29	CT1 CT2
O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	CG6 CG12	CE26 CE27	CT1 CT2

Contidos

Tema

Elaboración de un traballo de investigación no ámbito da educación secundaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	10	139	149

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Realizarase por cada alumno ou alumna diante dun tribunal composto por 3 profesores do itinerario/especialidade correspondente ou do módulo común. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/et. oportunos, cunha duración entre 10 y 15 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrolo orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario. Encamiñárase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria. O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Traballo tutelado Traballo de investigación no ámbito da educación secundaria tutelado por un docente da titulación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Presentación	Será realizada por cada alumno ou alumna diante dun tribunal. A súa exposición será apoiada cos medios informáticos, audiovisuais, multimedia/et. oportunos, cunha duración entre 8 y 10 minutos e posteriormente o tribunal formulará ao alumno as cuestións que considere oportunas. RESULTADOS DE APRENDIZAXE: -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora	30	CG4 CG10	CE24 CE26 CE29	CT1 CT2

Traballo tutelado	<p>Realización dun traballo de investigación, experimentación ou desenrolo orixinal nalgunha das liñas desenvolvidas no módulo específico do Mestrado, relacionado con algúns dos múltiples ámbitos do mundo profesional propios do ámbito do ensino secundario.</p> <p>Encamiñárase ao desenvolvemento dunha actividade que contribúa a acadar un conxunto de competencias de carácter académico, profesionalizante e investigador que enriqueza globalmente a súa formación inicial. Será guiado por unha persoa docente da universidade. Este traballo estará encadrado na etapa da educación secundaria obrigatoria ou postobrigatoria.</p> <p>O traballo de fin de mestrado poderá estar ligado ás actividades de aula, unidades didácticas ou proxectos realizados polo alumnado na fase de prácticas, incluíndo sempre os aspectos de investigación educativa pertinentes a xuízo da persoa titora da universidade.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE:</p> <ul style="list-style-type: none"> -O alumnado será quen de planificar e avaliar as materias correspondentes á especialización. -O alumnado será quen de dominar destrezas e habilidades sociais, así como demostrar un bo dominio da expresión oral e escrita, necesarios para fomentar un bo clima de aprendizaxe. -O alumnado será quen reflexionar sobre a súa práctica docente así como propoñer accións de mellora 	70	CG4 CG6 CG10 CG12 CG17	CE24 CE26 CE27 CE29	CT1 CT2
-------------------	---	----	------------------------------------	------------------------------	------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN:

Comisión para xulgar o Traballo Fin de Mestrado : elaboración, presentación e defensa do TFM: 100% da nota

- Calidade do documento escrito
- Pertinencia do contido exposto.
- Calidade da presentación oral.
- Capacidade para a súa defensa.
- Grao de resolución manifestado.
- Adecuación dos recursos e medios empregados na presentación, incluído o uso das TIC.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

APA, **Manual de Publicaciones de la American Psychological Association**, 3ª, Manual Moderno., 2010

Feliz, T., Ricoy, M. C. et al., **The software for the content analysis: wrong, technical and artistic uses. Beyond Text: Video and other Medium Use in Qualitative Research (pp. 103-120)**, 2012

Hernández, R., Fernández, C. & Baptista, P., **Metodología de la investigación**, McGraw-Hill., 2006

Flick, U., **Introducción a la investigación cualitativa**, Morata., 2004

Mcmillanm, J. y Shumacher, S., **Investigación educativa una introducción conceptual.**, Pearson., 2005

Ricoy, M.C., **Consideraciones sobre la construcción de los instrumentos de recogida de información en la investigación educativa.**, Guadalbullón, 2009

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Desenvolvemento Psicolóxico da Aprendizaxe no Ensino Secundario/P02M066V06102

Diagnóstico e Evolución da Competencia Curricular/P02M066V06106

Deseño Curricular e Organización de Centros Educativos/P02M066V06103

Formación Académica e Profesional/P02M066V06254

A Atención á Diversidade e a súa Intervención/P02M066V06252

A Convivencia nos Centros de Secundaria e o Traballo dende Departamento de Orientación/P02M066V06253

A Innovación e a Investigación Educativa como Factores para a Mellora e o Asesoramento Escolar/P02M066V06107
Orientación Base Legal, Composición, Planes e Programas/P02M066V06105
Orientación e Función Titorial/P02M066V06101
Prácticas Externas/P02M066V06301
Sistema Educativo e Educación en Valores/P02M066V06104

Outros comentarios

É necesario superar tódalas materias da titulación para poder presentarse ao TFM.
